

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Чжу Ліхун, 1976 року народження, громадянка Китаю, освіта вища: закінчила у 2009 році Ланьчжоуський університет за спеціальністю «Управління промисловістю і торгівлею», виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Міжнародні економічні відносини».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.068 створена згідно наказу ректора Західноукраїнського національного університету № 289 від 07.05.2025 року на підставі рішення Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 7 від 07.05.2025 року) у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Олена СОХАЦЬКА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Рецензентів –

Федір ТКАЧИК, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету;

Анна ІВАНОВА, кандидатка економічних наук, доцентка, доцентка кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету.

Офіційних опонентів –

Юрій ДАНЬКО, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Сумського національного аграрного університету;

Ольга БАЛА, кандидатка економічних наук, доцентка, доцентка кафедри менеджменту та міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка».

на засіданні 27 червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 29 – Міжнародні відносини Чжу Ліхун на підставі публічного захисту дисертації «Вплив фіскальної політики на малі та мікро підприємства в умовах глобальної економічної кризи» за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини.

Дисертацію виконано в Західноукраїнському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник Роман ЗВАРИЧ доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, викладені в дисертації, зроблені автором особисто. З метою забезпечення достовірності та обґрунтованості одержаних результатів дисертаційної роботи було застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Дисертаційна робота виконана англійською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних та методичних засад фіскальної політики та концепції її трансформації в умовах світової економічної кризи та розробці комплексної моделі фіскальної політики, спрямованої на сприяння розвитку ММП у Китаї.

Наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження полягають у такому:

вперше:

– розроблено комплексну модель фіскальної політики, спрямовану на сприяння розвитку ММП у Китаї, що включає цілісну стратегію фінансової підтримки, зниження податкового навантаження та створення сприятливого бізнес-середовища, прямі фіскальні

субсидії (включаючи гранти на дослідження та розробки, субсидії на зайнятість та підтримку цифрової трансформації), надання розширеного доступу до фінансування через кредитні гарантії, субсидії на відсотки;

удосконалено:

- концепцію реалізації фіскальної політики в системі міжнародних економічних відносин шляхом адаптації організаційних механізмів до короткострокових та довгострокових цілей, поєднання експансіоністських та стримувальних типів її провадження, із врахуванням потенційних викликів та загроз, що дало можливість запропонувати відповідну структурно-логічну схему, що описує причинно-наслідкові зв'язки та ключові фактори її трансформації;

- методичні підходи до оцінки фіскальної політики КНР дослідженням показників реального зростання ВВП, чистого державного кредитування, дефіциту бюджету, надходження від корпоративного податку, та норми прибутку, що дало можливість методично обґрунтувати шляхи трансформації інструментів та заходів фіскальної політики в умовах світової економічної кризи;

- шляхи коригування політики розвитку малих та мікропідприємств КНР з використанням адаптивних стратегій оподаткування, інтеграції цифрової економіки, та інклюзивного сталого зеленого фінансування, що дало можливість сформулювати напрями трансформації фіскальної політики з використанням цільових податкових стимулів, субсидій, грантів на інновації, преференцій на державні закупівлі та обґрунтувати контрициклічні фіскальні заходи регіональної та глобальної координації;

набули подальшого розвитку:

- дослідження взаємозв'язків та ключових факторів, що впливають на результати фіскальної політики, зокрема оцінено середовище та структуру функціонування і класифікації малих та мікропідприємств, що дало можливість встановити інтеграційно-логічні зв'язки організаційної структури, операційних процесів і стратегічних рішень та їх взаємодію із зовнішнім середовищем;

- обґрунтування переваг стимулювання фіскальної політики та окреслення потенційних викликів для розвитку малих та мікропідприємств в КНР, що дало можливість напрацювати механізм впливу фіскальної та податкової політики на малі та мікропідприємства з використанням податкових пільг та відповідних інструментів державної політики закупівель;

- дослідження геополітичних ризиків та внутрішніх викликів впливу фіскальної політики на малі та мікропідприємства КНР, що дало можливість встановити регресійні зв'язки між зростанням доходів працівників і збільшенням корпоративних мікроєдиниць та поведінку економічних суб'єктів КНР в умовах кризи.

Зміст дисертаційної роботи відповідає темі дослідження та спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що основні теоретичні положення дослідження ключових напрямків трансформації фіскальної політики та шляхів коригування політики розвитку малих та мікропідприємств КНР в умовах кризи можуть бути використані в практичній діяльності бізнес-єдиниць та в подальших наукових розробках.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: наукового фундаментального дослідження, що фінансується за кошти державного бюджету «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (державний реєстраційний номер 0124U000003); реалізації міжнародного проекту (модуль Жана Моне, Erasmus+) «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: повоєнний і постпандемічний модуль для України (EICPPMU)» на 2022–2025 роки (реєстраційний номер 101085640); госпдоговірного наукового дослідження на тему «Формування екологічного бренду компанії на зовнішніх ринках» (договір № МЕВ-37-2024 від 25.04.2024 р.); госпдоговірного наукового дослідження на тему «Трансформація бізнесу в умовах сталого розвитку світової економіки» (договір № МЕВ-33-2023 від 05.10.2023 р.). Результати дослідження були використані та впроваджені компанією Jui quan Xing rongtong Accounting Agency Co. Ltd (Довідка JUI № 21 від 24.04.2025 р.). Результати дослідження також були

використані в процесі формування та реалізації програми економічного і соціального розвитку Школи економіки та менеджменту Професійно-технічного коледжу Джуїцюань (Довідка JUI № 19 від 24.04.2025 р.).

Дисертація у частині структури, змісту, загального обсягу та кількості наукових публікацій, що висувається до здобування ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та є результатом науково-дослідної роботи, що характеризується належним науково-методичним рівнем її виконання. Під час рецензування не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного дослідження та дотримання норм академічної доброчесності.

Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертаційної роботи викладено на 189 сторінках (у тому числі: основний текст – на 149 сторінках). Робота містить 4 таблиці, 39 рисунків, список використаних джерел налічує 178 найменування, 2 додатки розміщено на 7 сторінках.

Здобувачка має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них : 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в іноземному науковому періодичному виданні, 6 публікацій – у збірниках науково-практичних конференцій, у тому числі:

– статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини:

1. Zhu Lihong. Fiscal policy transformation under global economic crisis. *Вісник економіки*. 2024. Вип. 4. С. 227-237. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.04.227> (0,9 д.а.).

2. Zhu Lihong. *Small and Medium-Sized Enterprises in PRC Under Crisis*. *Journal of European Economy*. Volume 23, Issue 4. 2024. URL: <https://doi.org/10.35774/jee2024.04.654> (0,9 д.а.).

3. Zhu Lihong. The impact of China's fiscal policy on real GDP growth and net government lending. *Інноваційна економіка*. 2024. Вип. 4. С. 252-260. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2024.4.29> (0,9 д.а.).

– статті в іноземних періодичних виданнях:

4. Zhu Lihong. Study on Fiscal Policies for Small and Micro Enterprises under the Economic Crisis. *Financial Engineering and Risk Management*. Clausius Scientific Press, Canada, 2023. Vol. 6 No. 3., pp. 34-40. URL: <http://dx.doi.org/10.23977/ferm.2023.060306> (0,4 д.а.).

– статті, які засвідчують апробацію матеріалів конференції:

5. Zhu Lihong. Theoretical analysis of the financial policy of small and micro enterprises under the global economic crisis. Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації». Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 27-30. (0,2 д.а.).

6. Zhu Lihong. The impact of fiscal policy on small and micro enterprises under global economic crisis. Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів «Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід». Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 194-195. (0,14 д.а.).

7. Zhu Lihong. Research on small and micro enterprises under economic crisis. Матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації». Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 65-67. (0,18 д.а.).

8. Zhu Lihong, Roman Zvarych. The impact of fiscal policy on small and micro enterprises under the global economic crisis. Матеріали XVI Міжнародна науково-практичної конференції молодих учених і студентів «Інноваційні процеси економічного і соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід». Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 94-96. (0,18 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: автором обґрунтовано антикризові заходи в умовах глобальної кризи).

9. Zhu Lihong. Study on fiscal policies for small and micro enterprises under the economic crisis. Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і

студентів *«Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід»*. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 126-128. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/50076> (0,18 д.а.).

10. Zhu Lihong, Roman Zvarych. The impact of fiscal policy on micro and small enterprises in China: challenges and prospects. Матеріали XVIII Міжнародна науково-практичної конференції молодих учених і студентів *«Інноваційні процеси економічного і соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід»*. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 141-143. (0,18 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: автором обгрунтовано перспективи трансформації фіскальної політики для стимулювання мікропідприємництва в Китаї).

У дискусії взяли участь і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці та висловили зауваження:

Голова ради: доктор економічних наук, професор **СОХАЦЬКА Олена Миколаївна**, професор кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету. Без зауважень.

Рецензент: **ТКАЧИК Федір Петрович**, доктор економічних наук, , доцент, професор кафедри фінансів імені С.І. Юрія Західноукраїнського національного університету. Зауваження:

1) потребує схематичного уточнення та додаткового обгрунтування рис. 3.6 на с. 146 роботи, оскільки наявні елементи можуть мати між собою синхронні та перехресні зв'язки. В цьому ракурсі необхідно розвинути податковий контроль за податковими пільгами та їхнім адресним характером, що є важливою компонентою ефективної фіскальної політики в контексті стимулювання малих та мікро підприємств;

2) одним із вагомих наукових результатів кваліфікаційної роботи є побудова та обгрунтування організаційно-логічної моделі фіскальної політики для розвитку малих та мікро підприємств (с. 153), однак вона має більш теоретичний характер, водночас, не зрозуміло якими фіскальними інструментами буде реалізовано зазначену модель стимулювання малих та мікропідприємств.

Рецензентка: **ІВАНОВА Анна Миколаївна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів імені С.І. Юрія Західноукраїнського національного університету. Зауваження:

1) неоднозначність у визначенні критеріїв ефективності фіскальних інструментів. У роботі обгрунтовується ефективність підтримки малих і мікропідприємств переважно через такі параметри, як створення робочих місць, зниження витрат, зростання експорту (розділ 3.3). Однак залишаються поза увагою такі критично важливі критерії, як бюджетна окупність заходів, мультиплікатори фіскального ефекту, фіскальні ризики, прозорість використання коштів тощо. Також немає чіткого розмежування між коротко- та довгостроковими ефектами застосування стимулів;

2) теоретична модель фіскальної підтримки потребує формалізації. Запропонована у підрозділі 3.3 модель фіскальної політики для підтримки малих і мікропідприємств подана як цілісний набір інструментів і напрямів дій, що мають описово-стратегічний характер. Разом із тим, відсутнє економіко-математичне обгрунтування ефектів моделі, не представлено кількісного сценарного аналізу (наприклад, як зміна ставки субсидії вплине на рівень зайнятості).

Опонент: **ДАНЬКО Юрій Іванович**, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Сумського національного аграрного університету. Зауваження:

1) у підрозділі, присвяченому впливу фіскальної політики Китаю на ВВП та державне кредитування (підрозділ 2.1, сторінки 61–76), подано загальний опис динаміки, однак в роботі не представлено кількісного економетричного аналізу, що дозволило б визначити причинно-наслідкові зв'язки між фіскальними змінними;

2) у роботі обмежено проаналізовано ризики реалізації запропонованих заходів (сторінки 158–160), зокрема окремі фіскальні заходи (податкові стимули, субсидії, підтримка

цифровізації) описано з точки зору переваг, але недостатньо проаналізовано їхні ризики (корупція, неефективне цільове спрямування, надмірне фіскальне навантаження тощо).

Опонентка: **БАЛА Ольга Іванівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка». Зауваження:

1) у роботі справедливо відзначено проблеми доступу ММП до фінансування, проте недостатньо розкрито роль приватного сектору, фінтех-інновацій та альтернативних каналів інвестування (венчурні фонди, краудфандинг тощо) як додаткових механізмів позабюджетної підтримки;

2) хоча дисертант акцентує на необхідності цифровізації малого бізнесу, більш глибоке опрацювання ризиків цифрового розриву між міськими та сільськими регіонами, а також між великими та малими підприємствами, могло би розширити аналітичну рамку роботи.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Чжу Ліхун ступінь доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Олена СОХАЦЬКА